

Orman yangını sonrası mal veya mülkünüzde olabilecek tehlikeler

Turkish

Giriş

Orman yangınında yanan ev, malzeme deposu ve diğer bina veya yapılar, arda kalan moloz ve külden olası sağlık tehlikeleri bırakabilir.

Yangın sonrası var olabilecek tehlikeli ev malzemeleri arasında asbest, yanmış işlenmiş keresteler (örneğin bakır krom arsenat veya 'CCA'), ilaçlar, bahçe veya çiftliklerde kullanılan kimyasal maddeler, diğer genel kimyasal maddeler (örneğin temizlik ürünleri, havuz kloru v.b.), kül ve toz gibi yanan ev içi araç gereçlerinden geriye kalan metal ya da başka kalıntı.

Arazinize gitmeden önce (özel eşyalarınızı almak için veya temizlik faaliyetlerine başlamak için), sağlığınıza korumak açısından aşağıdaki önlemleri dikkate alın. Güvenlik açısından, sadece yetişkinler yangın yerine gitmelidir.

Yangın yerine gitmeden önce

- Yere düşmüş "açık" elektrik hatları gibi elektrik tehlikeleri mevcut olabilir. Güvenli olduğu haberini almadan (acil durum hizmetleri, altyapı hizmetleri veya yerel belediye görevlilerinden) evinize girmeyin.
- Binalar ve diğer yapılar girilmeye veya üzerinde yürümeye müsait olmayabilir. Dolayısıyla geriye kalan eşyalarınızı almadan veya temizliğe başlamadan önce, Belediye İnşaat Bölümünden (Council Building Section) güvenli olduğuna dair bilgi alın.
- Molozun altında sıcak, yanmakta olan kömür ve başka olası tehlikeli maddelerin gizli olabileceğinin farkında olun. Örneğin, arazinizin üzerindeki binalarda asbest beton kaplama bulunabileceğini düşünüyorsanız, bina enkazlarını kaldırırken daha da dikkatli olun.

Koruyucu Giysi

- Kırılmış cam parçalarının yol açabileceği kesiklerden, keskin nesnelerin üzerine basmaktan veya yanmakta olan kömürden korunabilmek için dayanıklı ayakkabı ve işe dayanıklı eldiven giyinin.
- Koruyucu iş tulumu giyinin (uzun kollu ve bacaklı). Eğer mümkünse kullanılıp atılabilen tulum giyinin ve kullandıktan sonra bulunduğunuz alandaki atıklarla birlikte atın. Kullanılıp atılmayan tüm giysiler tekrar kullanılmadan önce temizlenmeli/yıkanmalı (ayakkabılar dahil).

Yüz maskesi kullanılmalı mı?

- Kağıttan yapılmış sıradan toz maskeleri, mendil veya bandanalar geride kalabilecek ince kül veya tozları ya da asbest zerrecikleri filtre etmez. Dolayısıyla ak ciğerlerinizi korumakta genelde çok etkili değildir.
- Asbest zerrecikleri dahil olmak üzere, ince tanecikleri filtre edebilmek için ('P1' veya 'P2' adıyla bilinen) özel maskeler kullanılmalı. Bunlar, birçok hırdavatçı dükkanında satılmaktadır. 'P2' maskeleri 'P1' maskeleriyle kıyaslandığında ince taneciklerin biraz daha fazlasını filtre edebiliyor.
- Yüz maskesi taktığınızda normal nefes almanız güçleşebilir. Mevcut bir kalp ya da akciğer hastalığınız varsa bunları kullanmadan önce doktorunuza danışınız.
- Ayrıca, bu tür maskelerin yüzü ve ağızı çevreleyen bölümleri yeterince sıkı değilse daha az etkili olurlar. Sakallı erkeklerin sızmalara karşı korunmaları daha zor olabilir.

Atıkları ellemek

- Bina molozları, yangın alanına veya çevredeki çukurlara gömülmemeli çünkü atıkların içindeki tehlikeli maddeler çevre topraklarını kirleterek çevreye ve topluma zarar verebilir.
- Külleri arazinizin etrafına serpiştirmeyin, özellikle evinizin veya diğer binaların yapımında asbest malzemeleri kullanıldıysa, veya CCA-işlenmiş kereste yanmışsa.
- Herhangi bir enkaza, küle veya başka atıklara dokunmadan önce mutlaka koruyucu giysi/araç gereç kullanın.
- Oluşacak toz miktarını azaltmak için külü su ile ıslatın. Tozu/ külü kaldıracabileceğinden, bu amaç için tazyikli su püskürtme makineleri kullanmayın.

Asbest tehlikeleri- temizlik ve atıkların çöpe atılması

- 1988 yılından önce inşa edilmiş binaların duvarlarında, çatılarında, yer döşemelerinin alt kaplamalarında, saçaklarında, ocak bacalarında veya bazı vinil yer döşemelerinin arkasında asbest içeren çimento kaplama (veya 'AC') bulunabilir. Bu kaplamalar kesildiklerinde, kırıldıklarında veya öğütüldüklerinde, havaya asbest tanecikleri salılabileceğinden, bu işlemlere maruz kalmadıkları müddetçe, genelde bir sağlık riski teşkil etmezler.

- Bir orman yangını sırasında, havaya salınabilecek asbest dokuları muhtemelen düşük miktarda olacaktır.
- Yangın sonrasında, kazı ve temizleme çalışmaları başlatıldığında asbest yığınları karıştırılacağından bu dokular havaya uçuşabilir. Arazinin üzerinde asbest olma ihtimali varsa, temizlik çalışmaları ruhsatlı bir asbest temizleyicisi tarafından yapılmalıdır. Atıklar EPA (Çevre Koruma Dairesi) tarafından onaylı bir araç ile nakledilmelidir ve EPA –onaylı bir çöp deposuna boşaltılmalıdır.
- Temizlik çalışmaları esnasında yangın yerinde bulunuyorsanız 'P2' yüz maskesi kullanın.
- Arazinizdeki asbest içerikli malzemeler yanmamışsa ve sadece birkaç tane AC kaplama parçası varsa, dayanıklı plastik ile ambalajlayın (veya küçük parçalar için, iki ayrı plastik poşete iki kat olmak üzere ambalajlayın) ve belediye ya da EPA tarafından onaylı bir çöplüğe götürün.

Yanmış CCA-İşlem görmüş keresteler – Temizlik ve atıkların çöpe atılması

- "CCA", keresteyi, haşereye karşı korumak amacıyla kullanılan bir koruyucu olan bakır krom arsenatın kısaltmasıdır. CCA-kerestesi çoğunlukla pergola, döşeme, çocuk oyun evi (cubby house), malzeme kaplamaları, kazık, kapı, çit ve peyzaj yapımında kullanılır. Yangın sonrası, arda kalan kül/kömür %10 oranında (ağırlık olarak) arsenik, bakır ve krom içermektedir.
- Küçük çocuklar ağızlarına birşeyler sokmaya eğilimlidir. Sadece bir kaç gram yemeleri zararlı olabilir. Tuzlu kül kalıntılarını hayvanlar da yalayarak zehirlenebilirler. Bu nedenle, Temizlik çalışmaları tamamlanana kadar, çocuklar, evcil hayvanlar ve diğer hayvanlar külün bulunduğu bölgelerden uzak tutulmalıdır.
- Bu küller iki kat olarak plastik poşetlere aktarılıp, ağız kapatıldıktan sonra hemen bölgenizdeki çöplüğe götürülebilir. Hasar görmüş keresteler de çöplüğe atılabilir. Belediye'nin bu konudaki şartlarını öğrenmek için belediyenizi veya CCA-kerestesinin etkileriyle ilgili daha fazla bilgi için EPA'yı arayınız.

Daha fazla bilgi için

Orman yangını dumanına maruz kalma ya da orman yangını sonrasında geriye kalan malzemelerle temas hakkında sağlık bilgisi almak için doktorunuzu arayınız.

Asbest, CCA veya başka kimyasal maddeler hakkında genel sağlık bilgisi almak için, Department of Human Services (DHS) (Toplum İşleri Bakanlığı)'nın Çevre Sağlığı Birimini 1300 761 874 numaralı telefondan arayınız.

(Örneğin, asbest gibi) tehlikeli maddelerin taşınması ve çöpe atılmasıyla ilgili bilgi için Victoria EPA'yı (03) 9695 2722 veya 1800 444 004 numaralı telefondan (ücretsiz olarak) arayın.

İşiniz gereği, binalardan geriye kalan moloz veya külün güvenli bir şekilde kaldırılmasıyla ilgili bilgi için Worksafe Victoria'yı (03) 9641 1555 veya 1800 136 089 nolu telefonları (ücretsiz olarak) arayın.

Orman yangınlarına ve kamu sağlığına ilişkin diğer broşürler arasında şunlar bulunmaktadır: Bushfire Smoke and Your Health (Orman Yangını Dumanı ve Sağlığınız), ve Advice for people with water tanks living in bushfire affected areas (Orman yangınlarından hasar görmüş bölgelerde yaşayan ve su tankına sahip olan kişilere bilgiler). Her ikisi de www.health.vic.gov.au/environment/emergency_mgmnt/index.htm#bushfires, internet sitesinden veya DHS'in Environmental Health Unit (Çevre Sağlığı Birimini) 1300 761 874 nolu telefondan arayarak temin edilebilir.